Su infrastruktrunun idarə olunmasında yeni mərhələ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə yanvarın 12-də Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasında su təchizatı, tullantı və yağış suları sistemlərinin təkmilləşdirilməsinə dair 2026-2035-ci illər üzrə Dövlət Proqramına həsr olunmuş müşavirə keçirilib. Müşavirədə çıxış edən dövlət başçısı sözügedən istiqamətdə ölkəmizin qarşısında duran problemlər və onların həlli üçün nəzərdə tutulan layihələr, həmçinin görülən işlərdən danışıb.

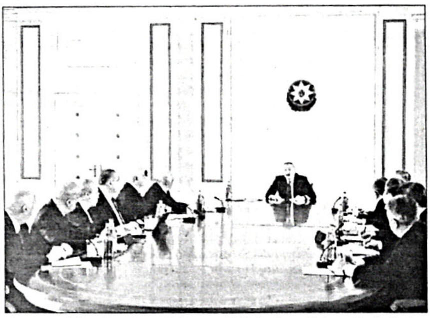

| Aktual

> *Bu yanaşma şəhər təsərrüfatının davamlılığını təmin etməklə yanaşı, əhalinin yaşayış keyfiyyətinin yüksəldilməsinə və ekoloji risklərin minimuma endirilməsinə xidmət edir*

Uzun bir dövrü əhatə edən bu layihələr Azərbaycanın su təminatı sahəsində yeni mərhələnin başlanğıcı kimi dəyərləndirilir. "Prezidentin rəhbərliyi altında baş tutan Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasında su təchizatı, tullantı və yağış suları sistemlərinin təkmilləşdirilməsinə dair Dövlət Proqramına həsr olunan müşavirə özlüyündə Azərbaycanda su ehtiyatları və su infrastrukturunun idarə olunması istiqamətində tam yeni mərhələ və bu istiqamətdə müşahidə olunan problemlərin həllinə dair yeni yol xəritəsi hesab oluna bilər".

■ **Bunu Hafta.az-a açıqlamasında deputat Bəhruz Məhərrəmov deyib.**

Deputat qeyd edib ki, Azərbaycanda, xüsusən Bakı və Abşeron yarımadasında su təchizatı ilə bağlı bu və ya digər formada müəyyən problemlər müşahidə olunur. B.Məhərrəmov vurğulayıb ki, indiyə qədər çoxsaylı mütəxəssislər, ayrı-ayrı qurumlar məsələ ilə bağlı öz təklif və tövsiyələrini, narahatlıqlarını dilə gətiriblər, amma bu günə qədər səslənən fikirlərin heç biri Prezident İlham Əliyevin müşavirədə səsləndirdiyi problemlər qədər əhatəli və dəqiq konturlara malik olmayıb:

"Bu onu göstərir ki, Azərbaycan dövlətinin rəhbəri problemlərlə bağlı köklü şəkildə məlumatlıdır, eyni zamanda, ölkəmiz dövləti məsələyə isterik reaksiyanın tərəfdarı deyil. Azərbaycan dövləti məsələlərə daha təmkinli və həllyönümlü baxmaqda maraqlıdır. Kifayət qədər maliyyə tutumlu olmasına, kifayət qədər ciddi və problemli istiqamətləri əhatələməsinə baxmayaraq Azərbaycan dövlətinin, Azərbaycan Prezidentinin bu problemlə bağlı konkret həllyönümlü yanaşmaları var. O cümlədən də cari Dövlət Proqramı artıq dövlətimizin müvafiq istiqamətdə konkret plana malik olduğunu göstərməkdədir. Ötən dövrün təcrübəsinə də baxsaq, xüsusən Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun işğaldan azad olunmasından sonra oradakı su ehtiyatlarının səmərəli istifadəsi sahəsində zərurətə dövlətimizin verdiyi reaksiyaları təhlil etsək, həmçinin görülən çoxsaylı digər işlər - bu günə qədər digər ərazilərimizdə, xüsusən Bakının, Abşeron yarmadasının su təminatı ilə bağlı atılan addımları təhlil etsək, əminliklə demək olar ki, dövlətimiz ötən dövr ərzində kifayət qədər uğurlu bir nümunə ortaya qoyub. Bütün bunlar qəbul edilən Dövlət Proqramının sonrakı dövrlərdə uğurlu icrası istiqamətində artıq müsbət perspektiv vəd etməkdədir. Məsələ ilə bağlı Azərbaycan dövləti üçün qaranlıq qalan məqam yoxdur. Azərbaycan dövləti su təchizatı sistemləri, o cümlədən yağış və tullantı sularının idarə olunması, həmçinin Xəzər dənizinin duzlu suyunun duzsuzlaşdırılması istiqamətində çox aydın yol xəritəsinə malikdir".

■ **Milli Məclisin deputatı Tahir Mirkişili bildirir ki, Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasında su təchizatı, tullantı və yağış suları sistemlərinin təkmilləşdirilməsinə dair 2026-2035-ci illəri əhatə edən Dövlət Proqramına həsr olunmuş müşavirənin keçirilməsi Azərbaycanın uzunmüddətli inkişaf strategiyasında su təhlükəsizliyinin xüsusi yer tutduğunu bir daha nümayiş etdirdi.** Bu müşavirə təkcə infrastruktur məsələlərinin müzakirəsi deyil, eyni zamanda, sosial rifahın yüksəldilməsi, ekoloji təhlükəsizliyin təmin olunması və dayanıqlı şəhərsalma siyasətinin mühüm tərkib hissəsi kimi qiymətləndirilməlidir. Prezidentin çıxışında vurğulandığı kimi, su təchizatı və kanalizasiya sistemləri milli təhlükəsizlik, ictimai sağlamlıq və iqtisadi inkişaf baxımından strateji əhəmiyyət daşıyır.,

O bildirib ki, Bakı, Abşeron yarımadası və Sumqayıt ölkə əhalisinin böyük hissəsinin cəmləşdiyi, sənaye, nəqliyyat və xidmət sahələrinin intensiv inkişaf etdiyi regiondur: "Bu səbəbdən sözügedən ərazilərdə su infrastrukturunun müasir tələblərə uyğun qurulması dövlət siyasətinin prioritetlərindəndir. Bakı və Abşeron yarımadasında əhalinin sürətli artımı, yeni yaşayış massivlərinin salınması və iqtisadi fəallığın genişlənməsi mövcud su və kanalizasiya sistemlərinə əlavə yük yaradır. Eyni zamanda, iqlim dəyişiklikləri fonunda su ehtiyatlarının azalması bu sahədə daha səmərəli və qənaətcil idarəetmə mexanizmlərinin tətbiqini zəruri edir. 2026-2035-ci illər üzrə Dövlət Proqramı məhz bu reallıqları nəzərə alaraq hazırlanır və içməli suyun keyfiyyətinin yüksəldilməsi, tullantı sularının təmizlənməsi, yağış sularının ayrıca sistem üzrə idarə olunması kimi əsas hədəfləri qarşıya qoyur. Bu yanaşma şəhər təsərrüfatının davamlılığını təmin etməklə yanaşı, əhalinin yaşayış keyfiyyətinin yüksəldilməsinə və ekoloji risklərin minimuma endirilməsinə xidmət edir. Dövlət Proqramında Sumqayıt şəhərinin də nəzərə alınması Prezident İlham Əliyevin bu sənaye şəhərinə göstərdiyi ardıcıl diqqət və qayğının məntiqi davamıdır. Son illər dövlət başçısının tapşırıqları əsasında Sumqayıtda mühüm sənaye, sosial və infrastruktur layihələri icra olunub, şəhərin iqtisadi potensialı əhəmiyyətli dərəcədə artıb. Kimya sənayesi, sənaye parkları, yeni istehsal sahələrinin yaradılması Sumqayıtı ölkənin aparıcı iqtisadi mərkəzlərindən birinə çevirib".

> *Meqapolislərdə aparılan hər bir təmir və tikinti işi küçə-yol şəbəkəsində müəyyən məhdudiyyətlər yaradır*

Tahir Mirkişili qeyd edib ki, məhz bu iqtisadi inkişaf fonunda şəhərdə su təchizatı və kanalizasiya infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi xüsusi aktuallıq kəsb edir: "Prezidentin qayğısı ilə həyata keçirilən layihələr Sumqayıtın təkcə sənaye mərkəzi deyil, eyni zamanda, yaşamaq üçün müasir və komfortlu şəhər kimi formalaşmasına şərait yaradır. Su təsərrüfatının yaxşılaşdırılması həm əhalinin rifahına, həm də sənaye müəssisələrinin dayanıqlı fəaliyyətinə birbaşa təsir göstərir".

Deputat əlavə edib ki, Bakı, Sumqayıt və Abşeron üzrə vahid su infrastrukturunun formalaşdırılması regionun sosial-iqtisadi inkişafı üçün həlledici amildir: "Təmiz içməli su təminatı, müasir kanalizasiya və tullantı sularının təmizlənməsi sistemi sənaye istehsalının genişlənməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması və əhalinin sağlamlığının qorunması baxımından strateji əhəmiyyət daşıyır. Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən müşavirə bir daha göstərdi ki, Azərbaycan dövləti su təsərrüfatına lokal texniki məsələ kimi deyil, kompleks dövlət siyasəti kimi yanaşır. 2026-2035-ci illər üzrə Dövlət Proqramı Bakı, Abşeron və Sumqayıt üçün dayanıqlı inkişafın etibarlı təməlini formalaşdıracaq, bu regionların uzunmüddətli sosial-iqtisadi inkişafına güclü təkan verəcək".

> *Azərbaycanda, xüsusən Bakı və Abşeron yarımadasında su təchizatı ilə bağlı bu və ya digər formada müəyyən problemlər müşahidə olunur*

■ **Nəqliyyat üzrə ekspert Rauf Ağamirzəyev bildirib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasında su təchizatı, tullantı və yağış suları sistemlərinin təkmilləşdirilməsinə dair Dövlət Proqramına həsr olunan müşavirədə olunan məsələlər çox vacib nüanslardır.** Hava şəraiti dəyişən kimi şəhərdə yerüstü nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti çətinləşir. Bundan başqa, Bakı şəhərinin yağış sularını idarə edən sistem yox dərəcəsindədir. Müşavirədə də qeyd olundu ki, məişət kanalizasiyasına yönəldilən yağış suları ayrı fəsad yaradır. Onun sözlərinə görə, yaxın 9 il ərzində yağış sularını idarə edən sistemin Bakı şəhərində, Abşeron yarımadasında qurulması nəzərdə tutulub.

"Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasında kanalizasiya sistemi, su xətlərinin çəkilməsi də planlaşdırılır. Həmçinin təmizləyici qurğuların qurulması dövlət proqramında qeyd olunub. Bu, Xəzər dənizinə axıdılan çirkab sularının təmizlənməsi ilə nəticələnəcək. Məsələnin nəqliyyata bağlılığı odur ki, bundan sonra tikilən yollar daha davamlı olacaq. Çünki yola daha çox təsir edən faktorlardan biri sudur. Bu səbəbdən suyun kənar edilməsi mühüm layihələrdən biridir. Dövlət proqramının həyata keçirilməsi şəhər mobilliyinə təsir edəcək", - deyə Rauf Ağamirzəyev qeyd edib.

Ekspertin sözlərinə görə, meqapolislərdə aparılan hər bir təmir və tikinti işi küçə-yol şəbəkəsində müəyyən məhdudiyyətlər yaradır. Bu məhdudiyyətlər isə əlavə sıxlıq və tıxaclarla nəticələnir: "Ənənəvi üsullarla aparılan qazıntılar zamanı yolların tam və ya qismən bağlanması nəqliyyatı iflic edir. Halbuki müasir texnologiyalar bu problemi minimuma endirə bilər. Belə ki, "boru ekran" texnologiyası - sıx məskunlaşmış şəhər mühitində yol səthini dağıtmadan yeraltı qurğuların inşasına imkan verir. Borular ardıcıl şəkildə irəli hərəkət etdirilərək qoruyucu kontur yaradılır, daha sonra torpaq çıxarılır və tunelin daxili bəzədilir.

Əsas üstünlüyü isə işlərin yol və dəmir yolu hərəkətini dayandırmadan aparılmasıdır. Bu metodun tətbiqi nəticəsində səmişin qatarlarının hərəkəti fasiləsiz davam edir, paralel olaraq yeni avtomobil tuneli inşa olunur. Mikrotunel üsulu - uzun məsafəli yeraltı kommunikasiya işlərini yer üstündə hərəkəti məhdudlaşdırmadan icra etməyə şərait yaradır. Şaquli şaxtalar - az sahə tutaraq dərin işlərin aparılmasını mümkün edir".

R.Ağamirzəyev qeyd edib ki, Bakıda artıq bəzi layihələrdə bu üsullar tətbiq edilsə də geniş istifadəsi lazımdır.

Ləman